

แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3
The Guideline of Educational Administration According to Sufficiency Economic
Philosophy of School In The office of Khonkean Primary Educational Service Area 3

ศักดิ์ดา จันลี¹ และอุรสา พรหมทา²

Sakda Chanlee¹ and U-rasa Promta²

สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม^{1,2}

Faculty of Graduate Studies Rajabhat Maha Sarakham University^{1,2}

Corresponding author, E-mail: Saksd001@gmail.com¹, urasa662@gmail.com²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา 2) เปรียบเทียบสภาพการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง ประสบการณ์ การทำงานและขนาดโรงเรียน 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา การวิจัยครั้งนี้มีวิธีการดำเนินการ 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำนวน 418 คน โดยสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .97 ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมุติฐาน คือสถิติที สถิติเอฟ และการวิเคราะห์ความแปรปรวน หากพบความแตกต่างวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่โดยวิธีเชฟเฟ และระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์ตัวชี้วัดที่มีคะแนนต่ำสุดในแต่ละด้าน เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษา กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ที่ประสบผลสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยวิธีการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับสภาพการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. ผลการเปรียบเทียบระดับสภาพการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพ และประสบการณ์การทำงาน พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนขนาดของสถานศึกษา พบว่า ไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา พบว่า ควรมีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน มีการนิเทศ กำกับติดตาม ประเมินผล มีวิทยากรให้ความรู้ ตำแหน่งงานในสถานศึกษาด้วยความโปร่งใส ซื่อสัตย์ สุจริต ตรวจสอบได้ มีคุณธรรม จริยธรรม ยึดหลักความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดี

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา; การบริหารสถานศึกษา; หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ABSTRACT

The research aimed 1) to study the conditions of educational administration according to Sufficiency Economic Philosophy of School, 2) to comparison of the conditions of school management by using the philosophy of sufficiency economy classified by status, work experience, and school size, 3) to study of guideline for the development of school management by using the philosophy of the sufficiency economy in school management. The research was divided into 2 phases. Phase 1 dealt with the study of the level of management based on the philosophy of sufficiency economy. The sample comprised administrators and teachers totally 418, obtained using stratified random sample. The instrument used in the research was a questionnaire with confidence equal to .97. Statistics was used for finding: percentage, mean, and standard deviation, t-test and One-way ANOVA were also employed. Phase 2, study the guidelines for development of school management by using the philosophy of sufficiency economy in school management. By analyzing the indicators with the lowest scores in each area to find ways to improve school administration. The target group is 9 qualified persons who succeed in school management by using the sufficiency economy philosophy by interview method. The results of the research showed that:

1. The level of educational institution administration by using the philosophy of the sufficiency economy in school management, in overall and in each level at a high level.
2. The comparison of the level of educational institution administration by using the philosophy of the sufficiency economy in school management classified by status and work experience found that; Overall and each aspect were statistically significant different at the .01 level, while the size of the educational institution was not different.
3. The guidelines for the development of school administration by using the philosophy of the sufficiency economy in the aspect of school management, it is found that there should be a clear policy, supervision, monitoring, evaluation, and a speaker providing knowledge. Operate in the school with transparency, honesty, accountability, morality, ethics, adherence to moderation, reason, and good immunity.

Keywords: Guideline; Educational Administration; Sufficiency Economic Philosophy

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานหลักในการพัฒนาระบบการศึกษาของประเทศ “มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุขในสังคม” (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2561) น้อมนำเอาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับการจัดการศึกษา มีนโยบายให้หน่วยงานในสังกัดให้ความร่วมมือระหว่างกันดำเนินการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา โดยกำหนดแผนการดำเนินการไว้ 4 ประการ คือ การสร้างความรู้ และความเข้าใจ การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ การประสานความร่วมมือ และเชื่อมโยงเครือข่าย การติดตามและประเมินผล โดยคณะกรรมการบริหารโครงการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาดำเนินโครงการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเมื่อจบการศึกษาตามหลักสูตรนี้แล้ว จะต้องเข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ และคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ ส่งผลให้เกิดการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับ “หลักเศรษฐกิจพอเพียง” (มูลนิธิยุวสถิรคุณ, 2560) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 3 เป็นสำนักงานที่อยู่ภายใต้สังกัดของกระทรวงศึกษาธิการ มีนโยบายในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ มุ่งสู่ความเป็นเลิศให้ได้มาตรฐานพระราชสาส์นการบริหารจัดการการศึกษา ให้ผู้เรียนมีค่านิยมที่ดี 12 ประการ ปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม มีวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และส่งเสริมให้จัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการขับเคลื่อนสถานศึกษา ซึ่งผลการประเมินสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ตามรายการประเมิน 5 ด้าน 17 องค์ประกอบ 62 ตัวบ่งชี้ มีการประเมินรายด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ด้านผลลัพธ์ / ภาวความสำเร็จ เมื่อทำทราวิเคราะห์ ผลคะแนนแล้ว ผลการประเมินทุกด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

มีคะแนนการประเมินต่ำสุด (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 3, 2561). ด้วยเหตุผลดังกล่าว การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 3 จึงเป็นแนวทางที่จะส่งผลต่อคุณภาพและประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัด ส่งผลต่อตัวผู้เรียนให้ผู้เรียนมีคุณภาพคุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นไปตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด สามารถดำรงชีวิตได้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ ช่วยพัฒนาประเทศชาติต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ตามความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงานและขนาดสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

สมมติฐานการวิจัย

1. สภาพการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 3 อยู่ในระดับมาก
2. สภาพการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ตามความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงานและขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาและเปรียบเทียบสภาพการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 185 คน ครูผู้สอนจำนวน 1,181 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยใช้วิธีการสุ่มตามตารางของ Krejcie & Morgan (ไพศาล วรคำ, 2561) ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 127 คน ครูผู้สอน จำนวน 291 คน ในการการเลือกกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่กำหนดไว้ ดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sample) (ไพศาล วรคำ, 2561) ได้กลุ่มตัวอย่างในสถานศึกษาขนาดเล็ก ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 95 คน ครูผู้สอน จำนวน 143 คน สถานศึกษาขนาดขนาดกลางและใหญ่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 32 คน ครูผู้สอน จำนวน 147 คน รวมกลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมด 418 คน

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

กลุ่มเป้าหมาย ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ที่ประสบผลสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. ขอบเขตด้านเนื้อหาในการวิจัยแนวทางการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ตามขอบข่ายเนื้อหา 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านนโยบาย 2) ด้านวิชาการ 3) ด้านงบประมาณ 4) ด้านบริหารงานทั่วไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554)

3. ขอบเขตด้านสถานที่ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 3

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะที่ 1 ดำเนินการระหว่าง เดือนมิถุนายน - เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2562

ระยะที่ 2 ดำเนินการระหว่าง เดือนสิงหาคม - เดือนกันยายน พ.ศ. 2562

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพของเครื่องมือมีลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1

1. ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามประกอบด้วย ข้อความทั้งหมด 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารสถานศึกษา

โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา เป็นคำถามปลายเปิด

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีการสร้าง ดังนี้

2.1 ศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสภาพการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อนำมาประกอบเป็นแนวความคิดแล้วสร้างแบบสอบถาม

2.2 ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบสอบถามประเภทต่าง ๆ จากหนังสือและศึกษาแบบสอบถามงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องพร้อมกำหนดรูปแบบและขอบเขตของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.3 นำความรู้ที่ได้จากข้อ 2.2 มาสร้างแบบสอบถามโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยและครอบคลุมเนื้อหาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

2.4 สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการบริหารสถานศึกษา จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน

3. การหาคุณภาพของแบบสอบถามเพื่อการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.1 นำแบบสอบถาม ที่แก้ไขตามคำแนะนำของที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้วนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) หาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (Index of Item Objectives Congruence : IOC) โดยพิจารณาข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง มีค่า 0.60 - 1.00 พบว่ามีค่าความสอดคล้อง เท่ากับ 0.98

3.2 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และนำไป Try out กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จากโรงเรียนที่ไม่เป็นกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 10 คน ครูผู้สอน 20 คน โดยการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง ได้ค่าระหว่าง 0.28-0.75 แล้วหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของคอนบราค (Cronbach) ได้ค่าเท่ากับ 0.97

ระยะที่ 2

1. ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างประเด็นคำถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีการสร้าง ดังนี้

2.1 นำผลการวิจัยในระยะที่ 1 ตอนที่ 2 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในแต่ละด้าน มาวิเคราะห์เพื่อสร้างข้อคำถาม

2.2 สร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) จำนวน 1 ฉบับ

2.3 นำแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอคำแนะนำพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมของข้อสัมภาษณ์และเนื้อหา ทำการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

2.4 จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในลำดับถัดไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ระยะที่ 1

1. ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือรับรอง และแนะนำตัวผู้วิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้บุคลากรได้ตอบแบบสอบถาม

2. จัดส่งหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พร้อมแบบสอบถาม ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

3. ในกรณีที่ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาไม่ครบ ผู้วิจัยจะดำเนินการติดตามเป็นรายโรงเรียน โดยการนำแบบสอบถามไปทำการรวบรวมข้อมูลใหม่ด้วยตนเอง เพื่อให้ได้รับ แบบสอบถามกลับมาให้ครบถ้วนมากที่สุด

ระยะที่ 2

1. ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือรับรองและแนะนำตัวผู้วิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อขอความร่วมมือผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 9 ท่าน ที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 เพื่อขออนุญาตสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 9 ท่าน ทำการจดบันทึกและบันทึกเสียงไว้ทุกครั้ง โดยขออนุญาตบันทึกก่อนการบันทึกทุกครั้ง

3. ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องของของแบบสัมภาษณ์เพื่อดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

(Standard Deviation) ทดสอบสมมติฐาน สถิติที (Independent T-test) สถิติ เอฟ (F-test One-way ANOVA) และการวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance : ANOVA) กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หากพบความแตกต่างวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ โดยวิธี Scheffe'

ระยะที่ 2

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล จากกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 ท่าน ที่ประสบผลสำเร็จในการบริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อหาแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีดังนี้

ระยะที่ 1

1. ระดับสภาพการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 พบว่า โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านวิชาการ ด้านนโยบาย และด้านงบประมาณ และด้านบริหารงานทั่วไป

2. ผลการเปรียบเทียบระดับสภาพการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 จำแนกตามสถานภาพ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านวิชาการ ด้านนโยบาย และด้านงบประมาณ และด้านบริหารงานทั่วไป

เมื่อจำแนกตามสถานภาพ พบว่า

ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ย

จากมากไปหาน้อย ดังนี้ด้านงบประมาณ ด้านวิชาการ และด้านบริหารงานทั่วไป และด้านนโยบาย

ครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านนโยบาย และด้านวิชาการด้านงบประมาณ และด้านบริหารงานทั่วไป ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านพบว่า ค่า sig. เท่ากับ 0.00** ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญของการทดสอบที่ $\alpha = .01$ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า สภาพการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามสภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการเปรียบเทียบระดับสภาพการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 จำแนกตามระยะเวลาในการปฏิบัติงาน พบว่า 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านวิชาการ ด้านนโยบาย และด้านงบประมาณ และด้านบริหารงานทั่วไป

เมื่อจำแนกตามระยะเวลาในการปฏิบัติงาน พบว่า

ต่ำกว่า 5 ปี บุคลากรมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านงบประมาณ ด้านนโยบาย ด้านวิชาการ และด้านบริหารงานทั่วไป

5-10 ปี บุคลากรมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านวิชาการ ด้านนโยบาย และด้านงบประมาณ และด้านบริหารงานทั่วไป

10 ปีขึ้นไป บุคลากรมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อ พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน เรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านนโยบาย ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานทั่วไป และด้านวิชาการ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบสภาพ การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยรวมพบว่า ค่า sig. เท่ากับ 0.00** และรายด้าน ค่า sig. เท่ากับ 0.01** ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ ของการทดสอบที่ $\alpha = .01$ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า สภาพการบริหาร สถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตาม ระยะเวลาในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01

4. ผลการเปรียบเทียบระดับสภาพการบริหารสถานศึกษา โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการบริหารจัดการ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านวิชาการ ด้านนโยบายและด้านงบประมาณ และด้านบริหารงานทั่วไป

เมื่อจำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า

ขนาดเล็ก (นักเรียนไม่เกิน 120 คน) บุคลากรมีความคิดเห็น เกี่ยวกับสภาพการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านวิชาการ ด้านนโยบาย และด้านบริหารงานทั่วไป

ขนาดกลางและขนาดใหญ่ (นักเรียน 121 คนขึ้นไป) บุคลากร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ใน ระดับมากทั้ง 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านบริหารงานทั่วไป ด้านงบประมาณ ด้านนโยบาย และด้านวิชาการ

ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยรวม พบว่า ค่า sig. เท่ากับ 0.46 และรายด้าน ได้แก่ ด้านนโยบาย ด้าน วิชาการ ด้านงบประมาณ และด้านการบริหารทั่วไป ค่า sig. เท่ากับ 0.20 0.12 0.58 และ 0.63 ตามลำดับ ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญ ของการทดสอบที่ $\alpha = .01$ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า สภาพการบริหาร สถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตาม ขนาดสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ระยะที่ 2

แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่

ด้านนโยบาย ควรมีการกำหนดนโยบาย ที่ชัดเจนจาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในการบรรจุหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงเข้าไปใน วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย แผนงาน โครงการ แผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษามีการนิเทศ กำกับ ติดตาม การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินงานต่าง ๆ ของสถานศึกษามีการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้หลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา และออกแบบหลักการ จัดบูรณาการในงานอื่น ๆ

ด้านวิชาการควรมีการอบรมเพื่อพัฒนาหลักการเขียน แผนการจัดประสบการณ์ให้กับครูผู้สอน แะแนวทางการบูรณาการ ให้เข้าไปอยู่ในทุกหน่วยการเรียนรู้ ทุกสาระการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ทุกระดับชั้นมีการดำเนินงานวิชาการต่าง ๆ ที่ยึดหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง เข้ามามีส่วนในการดำเนินงาน และติดตามผล การใช้หลักสูตร นำผลที่ได้มาปรับปรุงพัฒนาเพื่อใช้ในกระบวนการ จัดการเรียนการสอนมีการบรรจุหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในหลักสูตรสถานศึกษา

ด้านงบประมาณ ควรบริหารงบประมาณในสถานศึกษา ด้วยความโปร่งใส ซื่อสัตย์ สุจริต ตรวจสอบได้ มีคุณธรรม จริยธรรม ผู้บริหารต้องมีความรู้ ความเข้าใจในหลักการบริหาร การจัดสรร แบ่งสัดส่วนตามความเหมาะสม ยึดหลักความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตนเอง

ด้านบริหารงานทั่วไป ควรใช้กระบวนการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

โดยหลักการที่ทุกคนมีส่วนร่วมโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก ด้วยเหตุผล มีแนวทางการวางแผนป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นอีกมี อาคารสถานที่แหล่งการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงที่เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยประเด็นสำคัญนำมาสรุปอภิปรายผล ดังนี้

1. ระดับสภาพการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 มีการน้อมนำนโยบายหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการขับเคลื่อนในสถานศึกษา มีการดำเนินการตามนโยบายแผนปฏิบัติงานประจำปี มีการติดตามผลแผนงาน โครงการ กิจกรรม ด้านวิชาการ ที่ส่งเสริมการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน นำผลการติดตามมาพัฒนาปรับปรุงการบริหารจัดการงบประมาณของสถานศึกษา โดยยึดหลักข้อสัตย์ สุจริต ขยันหมั่นเพียร มีความอดทน และรับผิดชอบและมีการบริหารอาคารสถานที่จัดการแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ทรัพยากรในสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ สุธรรม ธรรมทัศน์านนท์ (2559) และรัตน หลวงกลาง (2558) ที่สรุปว่า โรงเรียนมีการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการศึกษา ครูบุคลากรมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน วางแผนปฏิบัติงาน จนทำให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงานส่งผลให้สถานศึกษามีผลการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบระดับสภาพการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 จำแนกตาม สถานภาพ ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาสูงกว่าครูผู้สอน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะภาระงานของผู้บริหาร และครูผู้สอนมีความแตกต่าง

กันในการดำเนินงาน ทำให้มีการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการช่วยการบริหารงานมากกว่าครูผู้สอน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ล้วนรัตน์ ชัยกิจธนาภรณ์ (2560) ที่สรุปว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดความแตกต่างกันในด้านความเห็นที่ทัศนคติ มีผลทำให้การดำเนินงานแตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบระดับสภาพการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 จำแนกตามระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ผลการวิจัย พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารและครูที่มีระยะเวลาการปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปี มีการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างจากบุคลากรที่ปฏิบัติงาน 5-10 ปี และ 10 ปีขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการเรียนการสอนของบุคลากรที่มีอายุมาก มีความรู้ความสามารถประสบการณ์ในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารงาน และการจัดเรียนการสอน อีกทั้งยังมีการอบรมเกี่ยวกับการใช้และการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากหน่วยงานต้นสังกัดทำให้บุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงาน 5 ปีขึ้นไป มีระดับผลการปฏิบัติงานสูงกว่ากลุ่มบุคลากรที่มีอายุการปฏิบัติงาน 5 ปีลงมา ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ พิษามญูร์ แซ่จัน (2561) ที่สรุปว่า ทุกคนจะเป็นผู้ปฏิบัติตามนโยบาย แลวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทั้งในการปฏิบัติตน ระดับบุคคลและการปฏิบัติงานในระดับสถานศึกษา ซึ่งบุคลากรครูที่มีประสบการณ์การทำงานที่สูงกว่าสามารถนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในระดับ บุคคล และปฏิบัติงานในระดับสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสมกับตนเอง รวมถึงการมีพฤติกรรมที่พึงปรารถนา กว่าครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อย

4. ผลการเปรียบเทียบระดับสภาพการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นสถานศึกษาทั้ง 3 ขนาดมีการกำหนดนโยบายการบริหารโดยการส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาโดยใช้

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นนโยบายที่สำคัญที่สถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินการ อีกทั้งเงินอุดหนุนที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดสรรให้ตามจำนวนนักเรียนในแต่ละปีการศึกษามีความเหมาะสมตามความต้องการในการบริหารบุคลากรมีจำนวนและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเหมาะสมกับงาน การมอบหมายงานและภารกิจให้แก่ข้าราชการครู โดยครูได้รับมอบหมายงานหน้าที่อย่างชัดเจน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะสอนตามความถนัดของบุคลากรที่ต้องการสอนทำให้สามารถที่จะศึกษา ทำความเข้าใจกับหลักสูตรและเนื้อหาวิชา ทำให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้โรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดกลางส่วนใหญ่ จะตั้งอยู่ในชุมชน ประชาชนส่วนใหญ่เป็นสังคมที่เน้นการมีส่วนร่วมโดยเฉพาะในด้านการศึกษาจึงทำให้เกิดความร่วมมือในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียน และสนับสนุนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ส่งเสริมให้การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความสำเร็จอย่างต่อเนื่องซึ่งไม่สอดคล้องกับการวิจัยของ พิชามญฺร์ แซ่จั้น (2561) และกฤษดา นิมทับทิม (2561) ที่สรุปว่า การจัดการศึกษามองเห็นคุณค่าของการจัดการศึกษาซึ่งสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีงบประมาณบุคลากรในการจัดการศึกษามากกว่าซึ่งทำให้การจัดการศึกษามีความแตกต่างกัน

5. แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 โดยวิธีการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่ประสบผลสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า

5.1 ควรมีการกำหนดนโยบาย ที่ชัดเจนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในการบรรจุหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปใน วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย แผนงาน โครงการแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา

5.2 ควรมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม การใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินงานต่าง ๆ ของสถานศึกษา

5.3 ควรมีการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาและออกแบบหลักการจัดบูรณาการในงงานอื่น ๆ

5.4 ควรมีการอบรมเพื่อพัฒนาหลักการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ให้กับครูผู้สอน แนะนำแนวทางการบูรณาการให้เข้าไปอยู่ในทุกหน่วยการเรียนรู้ ทุกสาระการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนทุกระดับชั้น

5.5 ควรมีการดำเนินงานวิชาการต่าง ๆ ที่ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เข้ามามีส่วนในการดำเนินงาน และติดตามผลการใช้หลักสูตร นำผลที่ได้มาปรับปรุงพัฒนาเพื่อใช้ในกระบวนการจัดการเรียนการสอน

5.6 ควรมีการบรรจุหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในหลักสูตรสถานศึกษา

5.7 ควรบริหารงบประมาณในสถานศึกษาด้วยความโปร่งใส ซื่อสัตย์ สุจริต ตรวจสอบได้ มีคุณธรรม จริยธรรม

5.8 ควรผู้บริหารต้องมีความรู้ ความเข้าใจในหลักการ บริหาร การจัดสรร แบ่งสัดส่วนตามความเหมาะสม ยึดหลักความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตนเอง

5.9 ควรใช้กระบวนการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยหลักการที่ทุกคนมีส่วนร่วมโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก ด้วยเหตุผล มีแนวทางการวางแผนป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นอีก

5.10 ควรมีอาคารสถานที่แหล่งการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงที่เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรมีการอบรม พัฒนา นิเทศ กำกับติดตามการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง จากหน่วยงานต้นสังกัดและโรงเรียนต้นแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.2 ผู้บริหารและครูต้องให้ความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา

1.3 สถานศึกษาควรมีการบูรณาการการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้อยู่ในทุกโครงการ แผนงาน และบูรณาการเข้ากับทุกสาระการเรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะต่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาในลักษณะการเปรียบเทียบความแตกต่างในผลลัพธ์ของแต่ละโรงเรียน หรือปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

กับผลลัพธ์ของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.2 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาซึ่งให้คำตอบเพียงสภาพความเป็นจริงกว้าง ๆ ไม่ได้สะท้อนผลของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไปควรวิจัยในลักษณะการวิจัยเชิงปฏิบัติการ หรือการวิจัยกึ่งทดลองที่สะท้อนถึงผลการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม

2.3 การวิจัยครั้งนี้เป็นการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในด้านตำแหน่ง ขนาดของโรงเรียน และประสิทธิภาพของโรงเรียนเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงเท่านั้น การวิจัยครั้งต่อไปควรนำเสนอว่ามีปัจจัยใดทำให้การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่างกันหรือไม่ต่างกัน

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดี เพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรุสา พรหมพัก อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการให้คำปรึกษา คำแนะนำ และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนทำให้งานวิจัยฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). **คู่มือประเมินและเกณฑ์คุณภาพสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สถานศึกษาพอเพียง) ปี 2554**. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

กฤษดา นิมทับทิม. (2561). การศึกษาผลการดำเนินงานของสถานศึกษาพอเพียงในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2. **วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์**. 5(2), 38-45.

พิชามญชุ์ แซ่จัน. (2561). การหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร. **วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต**. 14 (2), 33 - 50.

ไพศาล วรคำ. (2561). **การวิจัยทางการศึกษา**. (พิมพ์ครั้งที่ 9). มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์.

มูลนิธิยุวสถิรคุณ. (2560). **ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง**. กรุงเทพฯ: เอทีพีการพิมพ์.

รัตนา หลวงกลาง. (2558). แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**. 9 (ฉบับพิเศษ), 589 - 600.

ลวิณรัตน์ ชัยกิจธนาภรณ์. (2560). การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท.

วารสาร “ศึกษาศาสตร์ มจร” คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 5 (1), 1 - 16.

สุธรรม ธรรมทัศน์านนท์. (2559). รูปแบบการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สถานศึกษาพอเพียง) ของสถานศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา**. 28 (1), 140 - 153.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 3. (2561). **แผนปฏิบัติการประจำปี 2561 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3**. ขอนแก่น: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3.

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2561). **แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564)**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พรวิภากรพิมพ์ จำกัด.